

Баранова В.О.
Потапенко В.А.
Студентки ФСП
КПІ ім. Ігоря Сікорського
Науковий керівник:
Бежевець А. М., ст. викл., ФСП
КПІ ім. Ігоря Сікорського

Піратство як злочин у галузі авторського права та суміжних прав: погляд на проблему

Загальновідомо, що на сьогоднішній день проблема піратства є вкрай актуальною в нашій державі. Але чи розуміємо ми що взагалі являє собою піратство? Відповідно до Закону України «Про авторське право і суміжні права» [1] піратство у сфері авторського права – це опублікування, відтворення, ввезення на митну територію України, вивезення з митної території України і розповсюдження контрафактних примірників творів (у тому числі комп'ютерних програм і баз даних), фонограм, відеограм і програм організацій мовлення.

Отже, суть інтернет-піратства полягає у відтворенні і розповсюдженні мережею Інтернет фільмів, музичних творів, комп'ютерних програм, іграшок, інших об'єктів інтелектуальної власності, без дозволу автора або іншої особи, яка має авторське право і/або суміжні права, або без виплати винагороди за використання творів у встановленому законом порядку.

Для кожної держави важливе значення відіграє її культурна спадщина: фільми, музика, твори літератури і мистецтва, комп'ютерні програми. Тож, ми вважаємо, що завданням держави є забезпечення надійного захисту цих надбань. Але чи належним чином цей обов'язок дотримується в нашій країні? На жаль, в Україні рівень піратства досяг досить великих масштабів, боротьба з чим розпочалася лише після того, як у 2001 р. наша держава потрапила до списку «Special 301» і була змушена сплачувати суттєві штрафні санкції – 75 млн дол. щорічно. Виникає питання чому показники піратства в Україні є вкрай високими?

По-перше, це відсутність якісних сервісів з належним контентом, які б задовольняли культурні потреби українців.

По-друге, нестабільність економічної ситуації в державі, що впливає на здатність громадян сплачувати досить високу ціну за ліцензійований перегляд фільмів та серіалів, тим паче коли є можливість переглянути їх у вільному доступі.

Цікавим є те, що журналіст всесвітньо відомого журналу Wired [2] відвідавши Україну, так описував побачене:

«Ласкаво просимо в Україну, де комп'ютерне піратство стало елементом національної гордості ... Моя прогулянка починається на ринку "Петрівка", що розкинувся під відкритим небом північного Києва ... лотки виблискують CD, CD-ROM, DVD і відеокасетами за ціною від 40 центів до 3\$... Мій погляд привертає диск групи "Metallica", завдяки формату MP3 на диск помістилося 9 альбомів, 123 композиції музики в стилі heavy metal. Ціна: 3 долари. В Америці ж тільки одні відрахування музикантам, видавцеві і звукозаписної компанії склали б 27\$... Коли мені на очі потрапила копія Microsoft Office XP за 2.20\$ (в той час як в США це програмне забезпечення коштує 580\$), я запитав: "Де

це зробили?", продавець, розриваючись від почуття патріотизму, відповів: "Тут, у Києві" ... [2, 3]».

Тож, як бачимо, в Україні відсутні законодавчі механізми врегулювання цієї проблеми. У процесі захисту авторських прав від Інтернет-піратства в порядку цивільного судочинства, виникають проблеми ще навіть на етапі подання позову до суду. Це обумовляється тим, що найчастіше відповідач є невідомим, адже у таких справах ним виступають власники веб-сайтів або ж провайдери, які здійснюють незаконне розміщення контенту на своїх сервісах. Також проблему захисту авторських та суміжних прав ускладнює те, що при подачі позовної заяви необхідно мати інформацію про місцезнаходження відповідача, яка в більшості випадків є невідомим.

Отже, на нашу думку, ефективним засобом на шляху боротьби з піратством було б створення Державного антипіратського бюро у сфері захисту авторських та суміжних прав. Тож, які функції будуть покладені на цей орган?

По-перше: здійснювати контроль за діяльністю власників веб-сайтів. Задля полегшення процесу подачі позову та прозорості вставити вимогу щодо зазначення власника сайту або ресурсу та його місцезнаходження.

По-друге: встановити санкції за порушення авторських та суміжних прав.

Так, наприклад, у Японії покарання за скачування нелегального контенту передбачає штраф у розмірі 25 тисяч доларів або ж ув'язнення терміном на два роки. Звичайно, для України такі заходи є вкрай радикальними, проте, на нашу думку, санкції всеодно мають бути встановлені. Для власників сайтів за розміщення на їх ресурсах піратського контенту – штраф 10 тисяч доларів. Для користувачів, які скачують нелегальні файли – штраф 1000 грн. Але на сьогоднішній день звичайному українцю дуже важко розпізнати чи легальним сайтом він користується. Тож, Державне антипіратське бюро має створити Державний реєстр легально існуючих в країні сайтів. Відповідно до цього реєстру громадяни України мають відслідковувати якими сайтами вони користуються. [3].

Отже, в умовах сьогодення інформаційна сфера потребує ефективного державного контролю і врегулювання. Тож, ми вважаємо, що запропонований нами державний механізм буде ефективним засобом на шляху подолання проблеми піратства в Україні.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про авторське право і суміжні права»: за станом на 9 травня 2011 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 1993.

2. Електронний ресурс. – Режим доступу : <http://www.wired.com> (офіційний сайт журналу «Wired»)

3. Електронний ресурс . – Режим доступу : <http://www.crime-research.ru/library/Gorb6.htm> (стаття Р. Горбенко «Компьютерное пиратство на Украине стало «культурным»»)